

מכתבים למערכת

לא לכפות

בתגובה על "גם בלי ליבה השיגו החרדים ציונים גבוהים במיוחד בפסיכומטרי" מאת יאיר אטינגר ("הארץ", 25.7)

"גם בלי ליבה השיגו החרדים ציונים גבוהים במיוחד בפסיכומטרי" רי", כותב יאיר אטינגר. הרבר מוכיח, כמובן, את הפוטנציאל האנושי האדיר שהמדינה מפסידה.

אבל יש לזכור שהמבחן הפסיכומטרי אמור למדוד את הפוטנציאל והיכולת האינטלקטואלית של המועמדים ללמוד; ברור שהיכולת הזאת קיימת בשפע באוכלוסייה החרדית. עם זאת, הבחינה הפסיכומטרית אינה מודדת ידע אלא בצורה שטחית. ומטען ידע בסיסי הוא חיוני להצלחה בלימודים גבוהים.

למשל, בטכניון אנחנו משקללים 50% פסיכומטרי עם 50% ציוני בגי-

רות. כלומר, ציון פסיכומטרי גבוה ללא בסיס ידע ייתן ציון משוקלל נמוך מאוד וימנע, בצדק, קבלה לטכניון.

זאת ועוד, מושגי יסוד במתמטיקה ומדעים (גם באנגלית) יש לקלוט בגיל צעיר וקשה לעכל ולהבין אותם לעומק בגיל מבוגר. לכן טועה שרת החינוך, הטוענת כי את עיקר המאמץ יש להדיק שיקע לאחר גיל התיכון.

צורק אטינגר באומרו שאימוץ "תור כנית הליבה" במגזר החרדי נשאר חיוני כתמיד כדי להביא בעתיד אוכלוסייה חרדית, במספרים הרבה יותר גדולים, ליכולת רכישת מקצוע ויכולת להתפרנס. ייתכן שלנוכח ההתנגדות הרבה במגזר החרדי לתוכנית הליבה, שינוי סמנטי קטן יכול לעזור. אולי כדאי לקרוא למקצועות אלה "ארגו כלים לפרנסה". שהרי מבחינתם "מקצועות ליבה" הם תורה, משנה ותלמוד.

חשובה יותר מסמנטיקה היא כמובן מדיניות המימוש: אולי היה עדיף, בתחילת הדרך לפחות, לא לנסות לכפות עליהם את "ארגו הכלים", אלא לתת בונוס משמעותי לכל בית ספר או ישיבה קטנה שיאמצו אותו.

פרופ' זאב תדמור
יו"ר מוסד שמואל נאמן בטכניון
ונשיא לשעבר של הטכניון

בתגובה על מאמר המערכת "חוק השתמטות מהשכלה" ("הארץ", 25.7)

במאמר נכתב, כי "כפיית חינוך היא נורמה מקובלת בכל חברה

שאינה מעודדת נחשלות". בבתי הספר הממלכתיים אין כפיית חינוך, וכך נראים החינוך וההשכלה שם.

בעמוד הראשון של "הארץ" באותו יום התפרסם, כי תלמידי הישיבות הקטנות (חסרי חינוך הליבה) מצליחים הרבה יותר בבחינות הפסיכומטריות מתלמידי הממלכתיים, וכל זאת אחרי תקופת הכנה קצרה.

בישיבות הקטנות יש כפיית חינוך ולימוד. אמנם לא מתמטיקה ואנגלית, אבל לומדים ללמוד. כלומר, נותנים לתלמידים את הבסיס לבחור ולהצליח בתחום שבו יבחרו. ילד בן 14 בחינוך החרדי ספג הרבה יותר ידע (אולי לא ידע שיביא לו פרנסה) והרגלי לימוד מאשר בוגר בית ספר תיכון ממלכתי.

שמעון הלפרין
רמת גן

יאיר אטינגר מתייחס לכיתה אחת של 29 תלמידים במסגרת מיוחדת. האם אפשר להסיק מכך על 25 אלף התלמידים במערכת החינוך החרדי העל-יסודי בירושלים? העובדה המצערת היא, שמיעוט קטן של חרדים מגיע ללימודים אקדמיים, ולפי מחקר חדש של מכון ירושלים לחקר ישראל, אחוז גבוה נושר. לפי הנתונים של השנתון הסטטיסטי של ירושלים, רק 18% מהגברים החרדים מועסקים.

רק שבועיים לפני הקורס נתקלו התלמידים לראשונה ב-ABC, אומר מנהל המכון. משרד החינוך, במקום

לתקן מצב עגום זה, מעניק גושפנקה וויתורים לשיבות המנציחות בורות זו. גרוע מכך, המדינה מסבסדת את התוכניות המיוחדות לחרדים. כך היא מממנת את לימודיהם פעמיים: פעם ללימודים תורניים לפי רצונם, ופעם שנייה כדי לנסות להשלים את החסר. העיוות העיקרי אינו בסטטיסטיקה או בהצגת בעיות המימון, אלא בתפישת מערכת החינוך כצינור שיוכל את מי שאין לו השכלה אל שערי האוניברסיטה. התלמידים החרדים אינם חסרי רים רק ידע במתמטיקה ובאנגלית; הם גם אינם לומדים היסטוריה, גיאוגרפיה ומדעים. איך יוכלו לתפקד כאזרחים?

לורה ורמון
ירושלים